

Notat

Til: Kommunestyre

Fra: Rådmannen

Saknr.	Løpenr.	Arkivkode	Dato
13/4443-6	19440/14	F31 & 58	18.08.2014

SITUASJONEN VED HVALSMOEN TRANSITTMOTTAK, - STATUS

Rådmannen er fra ordfører anmodet om å gi en skriftelig orientering i form av et notat som gir en status/situasjonsbeskrivelse om forhold knyttet til transittmottaket. Dette gjelder forhold som knytter seg til forsvarlighet når det gjelder boforhold, helseforhold og samfunnsmessige sider/hensyn knyttet til virksomheten, herunder også hva kommunen har av ansvar og myndighet i forbindelse med eventuelle avvik og behov for tiltak. Notatet legges fram i forbindelse med en orientering fra fagmiljøet i kommunestyrets møte i august.

Hvalsmoen transitt mottak ble opprettet i 2009, med oppstart 2010. Det driftes av Norsk Folkehjelp, og har ordinært inntil 500 plasser. Helseavdelingen ved mottaket driftes av Ringerike kommune og er i utgangspunktet dimensjonert for 500 plasser. Normal bemanning er en sykepleier i 100 % stilling, en helsesekretær i 100% stilling og en lege i 40% stilling, samt helsesøster og jordmortjenester i hver 10% stilling. Helseavdelingen har ved normal drift ansvar for å yte asylsøkerne den mest nødvendig helsehjelp i den periode de oppholder seg på mottaket.

I brev datert 22.mai 2014 informerte UDI Ringerike Kommune om etablering av 25 mobile boenheter, samt sanitærrigg på Hvalsmoen transittmottak. Boligene er en del av UDI's sommerberedskap, ikke bare på grunn av den normalt økte pågang på sommeren men også på grunn av den aktuelle globale flyktningsituasjon. Planen var at boligene skulle være operative i maksimalt to månederr, og være midlertidig bolig for asylsøkere (opptil 3 uker). Byggeprosessen tok til 23.juni, og ble avsluttet for oppstart i uke 28.

UDI har skriftlig og muntlig, sist 2.juli forsikret Ringerike Kommune om at Hvalsmoen transittmottak uendret skulle fungere som et transittmottak, uten endring i oppgavefordeling. Ringerike kommune har gitt nødvendig rådgivning, gjennomført tilsyn og godkjent boliger til inntil 150 beboere i 25 mobile boenheter med tilhørende sanitære fasiliteter i tilsyn 2.juli (sak nr. 09/17529-79). På tilsynet varslet UDI at de mobile enhetene skal være i bruk i maks malt to måneder, frem til 7. september. Tillatelsen fra miljørettet helsevern til drift av mottaket gjelder for maksimalt 6 beboere pr mobile enhet.

Helseavdelingen ved Hvalsmoen transittmottak gjennomførte samtidig en analyse av aktuelle arbeidssituasjon og forventningene til kombinasjon av økt antall asylsøkere og sommerferie avvikling. På dette grunnlag utvidet man bemanning på helseavdelingen fra 1.juli med en helsesekretær og gjorde nødvendige justeringer i ferieavviklingen.

Asylsøkere som kommer til Norge mottas normalt i ankomstmottak. Her utføres en helsescreening og vaksinasjon av hver enkel asylsøker, inkl. obligatorisk undersøkelse for tuberkulose. Dette er derfor normalt gjennomført før flyktningen kommer til Hvalsmoen transittmottak. I brev datert 8.juli informerte UDI om at de fra 12.juli ville overføre asylsøkere som ikke har vært igjennom denne obligatoriske helseundersøkelsen til Hvalsmoen transittmottak og kommunen ble derfor pålagt å gjennomføre bl.a. tuberkulose testingen.

Tuberkuloseundersøkelsen krever spesialkompetanse. Prøven gjennomføres ved to konsultasjoner med 72 timers mellomrom. Undersøkelse for tuberkulose er obligatorisk for alle asylsøkere (*Forskrift om tuberkulosekontroll 2009*). I Ringerike kommune i varetas tuberkuloseundersøkelser av helsesøstertjenesten. Med bakgrunn i endrede ansvarsforhold og økt antall ankomster ved transittmottaket i sommer har oppgaven de fleste dager krevd to helsesøstre i full tid, i tillegg til sykepleier ved Hvalsmoen. Helsesøstertjenesten har derfor måttet prioritere tuberkulose testing på Hvalsmoen transittmottak i sommer fremfor andre planlagte oppgaver. Rådmannen vet i dag ikke om endringen i oppgavefordeling er endelig.

Etter ankomst er det så langt identifisert tre asylsøkere med behov for oppfølging i relasjon til tuberkulose. De er alle sendt retur til ankomstmottak og/eller forsterket mottak. Det er kjent at ca. 100 asylsøkere har unnlatt å møte til tuberkulose testing i mottaket.

De fysiske rammer på helseavdelingen ved Hvalsmoen transittmottak er tilpasset ordinær drift, og det har vært vanskelig å sikre gode ordinære helsetjenester til asylsøkerne i sommer. Det har vært for få konsultasjonslokaler og dårlig tilrettelagt venterom. Antall ankomster og avreiser har variert, men har i sommer vært opp mot 100 daglig. I perioder har det vært 700 asylanter på mottaket.

Helsesøstertjenesten har i perioden måttet nedprioritere ordinære og planlagte oppgaver. Det har ikke vært mulig å gjennomføre hjemmebesøk innen 1 uke etter fødsel (slik retningslinjene legger føringer for) og det har vært ventetid på helsestasjon for ordinære konsultasjoner og vaksiner.

Den endrede oppgavefordeling mellom ankomst og transittmottak ble gjennomført uten forutgående drøfting mellom UDI og Ringerike kommune. Varslet ble gitt med få dages varsel midt i sommerferie perioden. Det har derfor vært svært utfordrende, beheftet med økt medisinsk faglig risiko. Det er lite tilfredsstillende å måtte i vareta en ny oppgave uten å ha mulighet for å sikre tilstrekkelig kompetanse og personell, tilrettelegge og justere organisasjonen, samt etablere prosedyrer som fungerer.

Det planlegges et snarlig møte med UDI for å drøfte aktuelle og fremtidige sommerberedskap, samt avklare fremtidig tuberkulose utredning. Dersom Ringerike kommune fortsatt skal ivareta tuberkulose testingen på permanent basis, vil det være nødvendig å styrke helsekontoret både personell- og kompetansemessig.

Videre vil det bli beregnet fremsatt krav om refusjon av ekstraordinære utgifter i forbindelse med årets sommerberedskap. Det er et krav fra rådmannens side om at alle ekstraordinære kostnader for kommunen skal refunderes.

Tore Isaksen

Rådmann